

SÓLBORG JÓNSDÓTTIR OG ÞORBJÖRG HALLDÓRSDÓTTIR

ÍSLENSKA FYRIR ALLA Á TUNGUMÁLATORGINU

Sólborg Jónsdóttir

Þorbjörg Halldórsdóttir

Námsefnið *Íslenska fyrir alla 1–4* hefur nú verið endurgert og gefið út á netinu með kennsluleiðbeiningum, hljóðefni og fjölbreyttu viðbótarefni. Námsefnið er samið fyrir full-orðna námsmenn sem læra íslensku sem annað mál. Markmið, efnistöð og verkefnaval eru í samræmi við námskrána *Íslenska fyrir útlendinga – grunnnám* sem gefin var út af mennta- og menningarmálaráðuneytinu árið 2008. Höfundar eru Þorbjörg Halldórsdóttir og Sólborg Jónsdóttir en teikningar og umbrot voru í höndum Böðvars Leós.

Bækurnar eru fjórar og samanstendur hver bók af 7–10 köflum. Í hverjum kafla er markviss uppbygging á orðaforða og málnotkun með:

- innlögð í formi samtala, texta eða mynda,
- munnlegum verkefnum,
- verkefnum sem byggjast á samvinnunámi,
- skriflegum verkefnum,
- tengi- og krossaverkefnum,

- hlustunarverkefnum,
- samfélags- og menningartengdu efni í formi „Fríðu frænku“,
- upprifjun („Hvað kann ég?“),
- sjálfsmati („Þetta kann ég“),
- málfræðiskýringum.

Áhersla er lögð á að verkefni séu fjölbreytt og geti mætt fjölbreyttum hópi nemenda. Þau eiga að þjálfa alla færniþætti tungumálanáms: skilning (hlustun og lestur), talað mál (frásögn og samskipti) og ritun. Öll samtöl, hlustunarverkefni og textar eru lesin inn af leikurunum Völu Þórsdóttur og Eggerti Kaaber.

Í lok hvers kafla er upprifjun og sjálfsmat svo að nemandinn geti fest orðaforða kaflans vel í minni og til að hann geti fullvissað sig um að hafa náð markmiðum kaflans. Nemandi merkir við það sem hann telur sig kunna. Dæmi:

1. Ég kann að segja frá mér

- Ég heiti ...
- Ég er frá ...
- Ég tala ...

2. Ég kann að spyrja

- Hvað heitir þú?
- Hvaðan ert þú?
- Hvaða mál talar þú?

Málfræðiskýringar eru aðgreindar í lok hvers kafla en eru ekki hluti hans í samræmi við þá áherslu fram kemur í námsskránni, þ.e. að málfræði sé „ekki stýrandi þáttur, heldur samofin viðfangsefninu hverju sinni“. Áhersla er lögð á að málfræðin sé útskýrð með dæmum úr daglegu máli. Sjá mynd 1.

Í lok bókanna er heildarupprifjun þar sem efni þeirra er rífað upp. Upprifjuninni er ætlað að þjálfa sérstaklega skilning og talað mál.

Í kennsluleiðbeiningunum er að finna almennar leiðbeiningar þar sem tegundir verkefna eru útlistaðar og gefin dæmi um hvernig hægt er að útfæra þau á mismunandi vegu, s.s. hlustunarverkefni, talverkefni og hópverkefni. Að auki eru leiðbeiningar með hverjum kafla þar sem markmið hvers

Sagnir: Samsett þátíð

að vera – þátíð			
ég	var	að vinna	áðan í gær í fyrradag um helgina á mánudaginn
þú	varst	að dansa	
hann	var	að skrifa	
hún	var	að tala	
það	var	að lesa	
við	vorum	að borða	
þið	voruð	að hjóla	
þeir	voru	að ganga	
þær	voru	að horfa	
þau	voru	að hlusta	

að fara – þátíð			
ég	fór	í skólann	áðan í gær í fyrradag um helgina á mánudaginn
þú	fórst	í vinnuna	
hann	fór	í bíó	
hún	fór	í göngutúr	
það	fór	í heimsókn	
við	fórum	á kaffihús	
þið	fóruð	á skíði	
þeir	fóru	á bar	
þær	fóru	til tannlæknis	
þau	fóru	til London	

Hvað segir Fríða frænka?

Dagsetningar á Íslandi eru alltaf skrifaðar svona - dagurinn á undan mánuðinum:

03. 11 = þriðji nóvember

10. 06 = tíundi júní

15. 01 = fimmtándi janúar

31. 03 = þrítugasti og fyrsti mars

kafla eru listuð upp. Markmiðin haldast í hendur við sjálfs-matið í lok hvers kafla í kennslubókunum. Í leiðbeiningunum er bent á það viðbótarefni sem hentar kaflanum auk annarra leiða til að auka fjölbreytni í kennsluháttum. Í kennsluleið-beiningum er einnig bent á leiðir til námsmats og þar fylgir form sem hægt er að styðjast við fyrir lokanámsmat í áfanga. Lausnir á hlustunarverkefnum fylgja leiðbeiningunum.

Í öllum bókunum má finna samfélags- og menningartengt efni í formi „Fríðu frænku“ sem gefur upplýsingar um slík mál. Sem dæmi má nefna nafnakerfi Íslendinga, hátíðisdaga, launa- og skattamál á Íslandi, fasteignakaup og leigumarkaðinn,

matarhefðir, bankamál, heilsugæslumál, skólamál, neyðar-línuna, opinberar stofnanir og réttindi og skyldur. Sjá mynd.

Samið var viðbótarefni sem fylgir grunnbókunum. Um er að ræða 13 verkefni sem í flestum tilvikum eru leikir eða tal-verkefni sem fleiri en einn leysa saman (sjá meðfylgjandi dæmi um borðspil). Vísað er í viðbótarefnið í kennsluleiðbeiningum og bent á hvar hentar að nota það. Með hverju verkefni fylgja leiðbeiningar um hvernig hægt er að nýta það og fyrir hverja það hentar. Auk þess eru lýsingar á ýmsum smáverkefnum í viðbótarefni sem heitir „Nýttu tímann“. Dæmi:

Langa orðið

Kennarinn skrifar frekar langt orð þvert yfir töfluna, dæmi: A P P E L S Í N A. Nemendur vinna tveir saman eða í stærri hópum og keppa um hver getur fundið ný orð fyrir alla stafina í orðinu, t.d. API (fyrir A), PERA (fyrir P), PENNI o.s.frv. Það er hægt að gera þessa æfingu erfiðari með því að segja nemendum að þeir eigi eingöngu að finna lýsingarorð, lýsingarorð í einu kyni eða bara nafn-orð í einu kyni eða eitthvað álíka.

Til stendur að vinna málfræðiverkefni í samræmi við mál-fræðiskýringarnar og einnig væri áhugavert að gera náms-

		Má nota efnið í hagnaðarskyni?	Má endurvinna/breyta efninu?
Höfundar getið			
Höfundar getið Sömu skilmálar			Já, og nýja verkið á að merkja með sama leyfi.
Höfundar getið Engin afleidd verk			
Höfundar getið Ekki í hagnaðarskyni			Já, og nýja verkið á að merkja með "ekki í hagnaðarskyni" leyfi.
Höfundar getið Ekki í hagnaðarskyni Sömu skilmálar			Já, og nýja verkið á að merkja með sama leyfi.
Höfundar getið Ekki í hagnaðarskyni Engin afleidd verk			

Creative Commons-merkin.

efnið gagnvirkt svo að það geti nýst til sjálfsnáms. Þá væri afar gagnlegt að vinna orðalista á nokkrum tungumálum með bókunum.

Námsefnið var styrkt af mennta- og menningarmálaráðuneytinu og unnið í samstarfi við Fræðslumiðstöð atvinnulífsins. Það má finna á Tungumálatorginu, www.tungumalatorg.is. Prentuð útgáfa fæst í verslunum Eymundssonar og hjá höfundum.

TUNGUMÁLATORGIÐ

Tungumálatorgið á netinu er nýr vettvangur fyrir tungumálakennara til að deila efni, upplýsingum, kennsluáferðum og öllu sem viðkemur tungumálakennslu á öllum skólastigum. Á torginu má finna marga vefi sem ýmsir aðilar hafa búið til eða eru að smíða til að mæta þörfum tungumálakennara um allt land. Hugmyndin er að margir leggi til efni og nýti sér jafnframt það sem þeir geta og vilja ná í á torginu. Lögð er áhersla á að það efni sem gefið er út á torginu sé merkt Creative Commons-höfundaleyfum. Hugmyndin að baki hinum alþjóðlegu CC-leyfum er að auka magn og aðgengi að efni sem er frjálst, án hafta og endurnýtanlegt til frekari þróunar.

CC-leyfin virka með hefðbundnum höfundarrétti og leyfa höfundi jafnframt að veita aðlöguð leyfi á verkum sínum. Svo lengi sem CC-skilmálunum er fylgt vernda leyfin einnig fólkið sem notar verk höfundar og léttir af þeim áhyggjum um brot á höfundarrétti.

ÍSLENSKA FYRIR ÚTLENDINGA Á TUNGUMÁLATORGINU

Á Tungumálatorginu er vefur sem heitir Íslenska fyrir útlendinga. Þorbjörg Halldórsdóttir og Selma Kristjánsdóttir vinna nú að því að setja inn efni og upplýsingar um allt sem viðkemur íslenskukennslu fullorðinna innflytjenda. Vefurinn á að nýtast íslenskukennurum um allt land. Mikil áhersla er lögð á að þeir sem nýti vefinn leggi eitthvað til, s.s. ábendingar um gott námsefni eða upplýsingar um þróunarverkefni sem hafa verið unnin í faginu. Lýsingar á kennsluáferðum eru líka vel þegnar. Myndir og myndbönd um íslenskukennslu munu einnig líta dagsins ljós á vefnum í nánustu framtíð. Við viljum hvetja alla sem kenna íslensku fyrir fullorðna útlendinga að kíkja á vefinn, nýta sér hann og senda okkur eitthvað smávægis í staðinn. Þannig græða allir, ekki síst nemendur okkar. Slóðin á vefinn er: www.tungumalatorg/ifu.

UM HÖFUNDANA

Þorbjörg Halldórsdóttir er með B.Ed.-gráðu frá Kennaraháskóla Íslands og M.Paed.-gráðu í íslensku frá Háskóla Íslands. Hún hefur starfað hjá Mími-símenntun síðan árið 2005 við verkefnastjórnun og íslenskukennslu og vinnur nú þar sem verkefnastjóri í deildinni Nám fyrir atvinnulífið.

Sólborg Jónsdóttir starfar sem deildarstjóri í deild Fjölmennningar og frístunda hjá Mími-símenntun. Hún hefur kennt íslensku fyrir útlendinga um árabil auk þess að þróa og stýra námskeiðum á sviði íslenskukennslu.

Sólborg og Þorbjörg hafa þróað og unnið að námsefnisgerð í íslensku sem öðru máli fyrir starfstengt íslenskunám og almenn námskeið í um 13 ár.